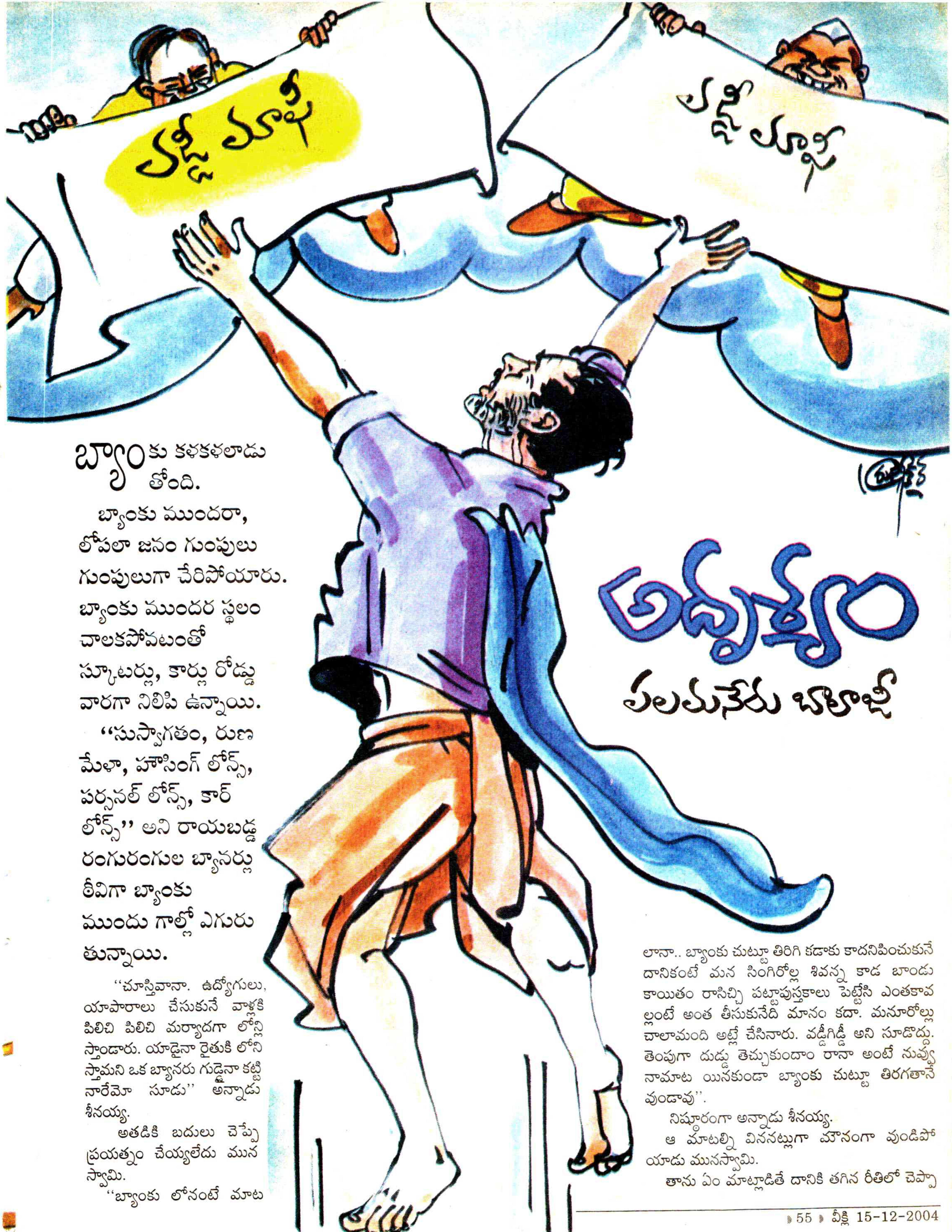

అదృశ్యం

పలమనేరు బాలాజీ

బ్యాంకు కళకళలాడుతోంది.

బ్యాంకు ముందరా, లోపలా జనం గుంపులు గుంపులుగా చేరిపోయారు. బ్యాంకు ముందర స్థలం చాలకపోవటంతో స్కూటర్లు, కార్లు రోడ్డు వారగా నిలిపి ఉన్నాయి.

"సుస్వాగతం, రుణ మేళా, హౌసింగ్ లోన్స్, పర్సనల్ లోన్స్, కార్ లోన్స్" అని రాయబడ్డ రంగురంగుల బ్యానర్లు ఠీవిగా బ్యాంకు ముందు గాల్లో ఎగురుతున్నాయి.

"చూస్తివానా. ఉద్యోగులు, యాపారాలు చేసుకునే వాళ్లకి పిలిచి పిలిచి మర్యాదగా లోన్లిస్తాండారు. యాడైనా రైతుకి లోనిస్తామని ఒక బ్యానరు గుడ్డైనా కట్టినారేమో సూడు" అన్నాడు శీనయ్య.

అతడికి బదులు చెప్పే ప్రయత్నం చెయ్యలేదు మునస్వామి.

"బ్యాంకు లోనంటే మాటలానా.. బ్యాంకు చుట్టూ తిరిగి కడాకు కాదనిపించుకునే దానికంటే మన సింగిరోల్ల శివన్న కాడ బాండు కాయితం రాసిచ్చి పట్టాపుస్తకాలు పెట్టేసి ఎంతకావల్లంటే అంత తీసుకునేది మానం కదా. మనూరోల్లు చాలామంది అట్లే చేసినారు. వడ్డీగిడ్డీ అని సూడొద్దు. తెంపుగా దుడ్డు తెచ్చుకుందాం రానా అంటే నువ్వు నామాట యినకుండా బ్యాంకు చుట్టూ తిరగతానే వుండావు".

నిష్ఠూరంగా అన్నాడు శీనయ్య.

ఆ మాటల్ని విననట్లుగా మౌనంగా వుండిపోయాడు మునస్వామి.

తాను ఏం మాట్లాడితే దానికి తగిన రీతిలో చెప్పా

ల్సింది చెప్పి ఎట్లాగైనా తనను శివన్న దగ్గరకు తీసుకుపోగల సమర్ధుడు శీనయ్య అనే విషయం మునస్వామికి బాగా తెలుసు.

అంతకంతకూ బ్యాంకులో రద్దీ పెరుగుతూనే వుంది. రుణాలు పొందిన వాళ్లు వెలిగిపోతున్న మొహాలతో బరువైన బ్యాగులతో హుషారుగా బ్యాంకు లోంచి బయటకు వస్తున్నారు. బ్యాంకు లోపలికి వెళ్లాలనుకున్న మునస్వామి బ్యాంకు లోపల సందడిని చూసి మనసు మార్చుకుని, రోడ్డు దాటి బ్యాంకుకు ఎదురుగ్గా ఉన్న అమీర్ టీ అంగట్లోకి నడిచాడు.

అతడ్ని వదిలే ఉద్దేశం తనకేమాత్రం లేనట్లుగా మునస్వామి వెంటే వచ్చి అతడి పక్కనే బెంచీపైన కూర్చున్నాడు శీనయ్య.

మునస్వామి వారిస్తున్నా వినకుండా టీ చెప్పాడు శీనయ్య.

టీ అంగడి కూడా బ్యాంకు లాగే సందడిగా ఉంది. బ్యాంకు లోను కోసం వచ్చిన రైతులందరూ టీ అంగడి లోపలా, ముందరా చేరి మాట్లాడుకుంటున్నారు.

ఉదయం పదకొండు కాకముందే తన అవతారాన్ని మార్చుకున్న ఆనాటి దినపత్రిక జనం చేతులు మారుతోంది.

టీ మరకలు పడిన టేబుళ్ళ పైన, బెంచీలపైన ఈగలు ముసురుకుంటున్నాయి. జనం ఎక్కువ కావటంతో ఉక్కగా అనిపించింది మునస్వామికి.

టీ వచ్చింది. ఇద్దరూ టీ చప్పరించసాగారు.

''బోరు పాయింట్ పెట్టించేస్తివాన్నా'' మునస్వామిని మాట్లాడించే ప్రయత్నం చేసాడు శీనయ్య.

ఈసారి శీనయ్య ప్రయత్నం ఫలించి మునస్వామి నోరు విప్పాడు.

''బంగారం లాంటి పాయింట్ పెట్టించేసినా శీనయ్యా! ఒకురుకాదు ఇద్దరుకాదు ముగ్గురి దెగ్గిర పాయింట్ పెట్టించినా కాప్పల్లి ఎంకటరెడ్డి బొమ్మి దొడ్డి పీరుసాయిబు, జియాలజిస్టు ముగ్గురూ ఈశాన్యంలోనే పాయింటు పెట్టినారు. చీలంపల్లి అయ్యివోరు కూడా ఖాయంగా నీళ్లు పడతాయనే చెప్పినాడు.''

బోరు విషయం ప్రస్తావనకు రాగానే మునస్వామికి ఎక్కడలేని ఉత్సాహం వచ్చేసినట్టుంది. విప్పారిన మొహంతో చెప్పుకుపోతున్న మునస్వామి మాటలకు శీనయ్య అడ్డొచ్చాడు.

''అట్లయితే ఇంకేంనా. ఈ దినం ఏకాదశి. శుక్రవారం. చానా మంచిరోజు. పదా..పోయి బోరుబండికి అడ్వాన్సు ఇచ్చేసొద్దాం''

ఆ మాటతో మునస్వామి ఉత్సాహంపైన నీళ్లు చిలకరించినట్లయ్యింది.

''లోనింకా శ్యాంక్షన్ కాలేదు శీనయ్యా. ఈదినం ఏ సంగతీ చెప్తానన్నాడు మేనేజరు''నీరసంగా చెప్పాడు మునస్వామి.

మునస్వామి మొహంలో తప్పిపోయిన కళ ఇప్పుడు శీనయ్య మొహంలోకి ప్రవేశించింది.

''ఊరికే ఎందుకునా బ్యాంకోడి చుట్టూ తిరిగి లేదనిపించుకుంటావు. శివన్న దెగ్గిరికి పోదాం పదా. గంటలోగా నీకు ఎంత కావాలంటే అంత దుడ్డిప్పిస్తా'' అన్నాడు శీనయ్య ఉత్సాహంగా.

తన మొహంలోని భావాలు కనిపించకుండా చప్పున తల దించుకున్నాడు మునస్వామి.

గతంలో శీనయ్యతో తాను పడిన బాధలన్నీ ఒక్కసారిగా గుర్తొచ్చాయి అతడికి.

రెండో కూతురు కాన్పుకని పుట్టింటికి వచ్చినప్పుడు చేతిలో పైసా లేకపోవటంతో శీనయ్య ద్వారా శివన్న దగ్గర ఐదువేలు అప్పుగా తీసుకున్నాడు మునస్వామి. డబ్బు మునస్వామి చేతికి వచ్చిన క్షణం నుంచి అతడ్ని వేధించుకుతిన్నాడు శీనయ్య.

ఏదో ప్రాణాలపైకి వచ్చిందని, అవసరమని చెప్పి, సతాయించి ఆ అయిదువేల్లోంచి ఓ వెయ్యి రూపాయలు చేబదులుగా తీసుకున్నాడు శీనయ్య.

అంతే. ఆ వెయ్యి శీనయ్య చేతికి వచ్చిన క్షణం నుంచి మునస్వామికి కనిపించటం మానేసాడు.

ఆ వెయ్యి కూడా మునస్వామే వడ్డీ కట్టుకున్నాడు. వడ్డీ రాకపోయినా అసలు వస్తే చాలనుకున్నాడు.

తిరిగి తిరిగీ అప్పుడు నూరు అప్పుడు యాభై లెక్కన ఎనిమిది వందలు వసూలు చేసుకున్నాడు మునస్వామి.

మిగిలిన రెండు వందల దగ్గర శీనయ్య గొడవ పెట్టుకునేసాడు.

తేదీలతో సహా వివరంగా లెక్కలన్నీ చెప్పినా శీనయ్య వినకుండా మొండిగా వాదించటంతో ఆ రెండు వందలకి నీళ్లు వదిలేసాడు మునస్వామి.

శివన్న దగ్గర అప్పు అనగానే ఇవన్నీ గుర్తొచ్చి శీనయ్య దగ్గర నోరు విప్పకూడదనే అనుకున్నాడు కానీ బోరు విషయం ప్రస్తావనకు వచ్చేసరికి మాట్లాడకుండా వుండలేకపోయాడు మునస్వామి.

గడూరు శంకరయ్య పలకరింపుతో ఆలోచనల్లోంచి తేరుకున్నాడు మునస్వామి.

''ఈ యిరవదాకా బ్యాంకులో బికారోడి మాదిరి నిలబడి నిలబడీ వస్తాండాన్నా. కాళ్లు పీకతావుండాయి. నోరు తెరిసి ఏమప్పా వచ్చిండావే అని మేనేజరు అడిగింటే చెప్పు?కడాకు రైతంటే యాడేకానీ మతింపే లేకుండా పోయింది కదన్నా'' అన్నాడు శంకరయ్య.

మౌనంగా తలాడించాడు మునస్వామి.

''ఏం మామా ఇంతకూ ఏమంటా వుండాడు మేనేజర్''. కుతూహలంగా అడిగిన శీనయ్య వైపు

తప్పించుకోవడానికి ఆవలింత

సాధారణంగా మనకు నిద్రరాబోయే ముందు ఆవలింతలు వస్తాయి. ఇష్టం లేని పరిస్థితుల నుంచి తప్పించుకోవడానికి కూడా ఆవలింత చాలాబాగా పనికి వస్తుంది. ఎవరన్నా ఆవలిస్తే చాలామంది దానిని అలసట లేక బోరు చెందటానికి చిహ్నంగా భావిస్తారు. అది కరక్టే గాని నిశితంగా పరిశీలించినప్పుడు ఆవలింతలో అలసట, బోర్ చెందటానికి మాత్రమే కాక వేరే లక్షణాలు కూడా కనిపిస్తాయి. కొన్ని కొన్ని సందర్భాలలో ఆనందం కల్గించడం వంటి పరిస్థితులు లేకపోవడంతో వాటి నుంచి తప్పించుకోవటానికి ఆవలింత ఉపయోగంగా ఉంటుంది.

ఆవలించినప్పుడు నోరు విశాలంగా తెరుచుకుంటుంది, శ్వాసను నిదానంగా, గాఢంగా పీల్చుకోవటం సంభవిస్తుంది గనక ఆ క్షణాన గుండె కొట్టుకోవడం కొద్దిగా వేగవంతమవుతుంది. కొన్ని కొన్ని సందర్భాలలో ఆవలించేటప్పుడు ముఖకండరాల కదలిక వల్ల కళ్లమీద ఒత్తిడి పెరిగి కళ్లవెంట నీరు కారటమూ జరగవచ్చు. ఒక థియరీ ప్రకారం రక్తంలో కార్బన్ డయాక్సైడ్ లెవల్ పెరిగినప్పుడు మనకు ఆవలింత వస్తుంది. ఆవలింత ద్వారా మనం రక్తంలోని కార్బన్‌డయాక్సైడ్ శాతాన్ని తగ్గించుకుని ఆక్సిజన్ లెవల్‌ని పెంచుకుంటాం.

చురుగ్గా చూసాడు మునస్వామి.

శంకరయ్య మొహానికి పట్టిన చెమటను తువ్వాలుతో తుడుచుకుంటూ చెప్పసాగాడు.

''లో ఓల్టేజీతో మోటరు కాలిపోయింది కదా. బోరు ఏసుకుందామంటే అయ్యేట్లుగా లేదు. ఉండే బోరే లోతు సేద్దామనుకుంటి. ముడ్డిచుట్టూ ముప్పై ఆరుసార్లు తిప్పించుకుని మేనేజరు ఇప్పుడు సావు కబురు సల్లగా చెప్తాండాడు'' అని అన్నాడు.

జగ్గులోంచి గొంతులోకి నీళ్లు ఒంపుకున్నాడు. గుండీలు విప్పి చొక్కా వదులుచేసుకుని మెడపైన నీళ్లు చిలకరించుకున్నాడు.

అది చూసీ చూడగానే అమీర్ భాయ్‌కి కోపం వచ్చేసింది. ''దినా నీళ్లు పోసుకుంటావుండావ్. బిందె రూపాయిచ్చి కొంటావుండాం తెల్సా'' అన్నాడు విసురుగా.

''హోటల్లో జనాలు తాగే నీళ్లకన్నా నువ్వు పాలల్లో కలిపే నీళ్లే ఎక్కువగా వుండాయని అందరికీ తెల్సులే భాయ్ ఇంకో స్ట్రాంగ్ టీ ఈ మా శంకరయ్యకి'' అన్నాడు శీనయ్య మధ్యలో జోక్యం చేసుకుంటూ.

''ఈయప్ప మాటలిని. మా ఆడోళ్ల నగలు కూడా కుదవ పెట్టేస్తి కదనా. కడాకు రైతులకి లోన్లిస్తే కట్టేది లేదని నాకు లోను ఇచ్చేది లేదనేసినాడునా మేనేజరు'' అన్నాడు శంకరయ్య.

''నగలెందుకు కుదవ పెట్టివి మామా'' అడిగాడు శీనయ్య. ''నెత్తిపైన శనేశుడు కూసోని ఆడిస్తావుంటే ఇంకేం చేసేది శీనయ్యా. అంతా నా ఖర్మ. నగలు ఇచ్చేది లేదని మళ్లింకా ఇడిపించేది ఇప్పట్లో అయ్యేది కాదని మా ఆడోళ్లు నీలగతా వుంటే దాన్ని నాలుగు తిట్టి మరీ నగలు కుదవ పెట్టేస్తి. ఇప్పుడు బాకీ కావల్లంటే పాతబాకీ లేమీ వుండకూడదని మేనేజరు అంటే సరేనంటి. అదీ గాక వడ్డీమాఫీ అవుతుందని అసలు మొత్తం కట్టేస్తి. మళ్లీ కదా నాకు అసలు కత తెల్సింది'' అన్నాడు శంకరయ్య.

టీ రావటంతో చెపుతున్న విషయాన్ని అర్థాంతరంగా ఆపి టీ చప్పరించసాగాడు.

శీనయ్య బీడి ముట్టించుకున్నాడు. ప్లాస్టిక్ కవర్ లోంచి వక్కాకు తీసుకుని నోట్లోవేసుకుని నమలసాగాడు మునస్వామి.

టీ తాగినాక కొనసాగించాడు శంకరయ్య.

''నగలు కుదవపెట్టి పాతబాకీ మొత్తం కట్టేసినంక అప్పుడు బుక్కుచూసి మేనేజరు వడ్డీమాఫీ కాదని తేల్చిచెప్పేసినాడు''.

అందరి బాకీలకి వడ్డీ మాఫీ చెయ్యరంట. అది కూడా ఎవరికీ పూర్తిగా వడ్డీ మాఫీ చెయ్యరంట. పోయిన ఏడాది ఏప్రిల్ సెప్టెంబర్ మధ్యలో లోన్లు తీసుకోకుండే వాళ్లు అసలు మొత్తం కడితే వడ్డీలో ఇరవైశాతం మాఫీ చేస్తారంట. అంతే అంట. అంతమాత్రానికి వడ్డీమాఫీ అని గవర్మెంటోడు ఒకపక్క బ్యాంకోడు ఇంకోపక్క ఓ..అని ఊదరకొట్టేస్తాండారు.''

నోరు తెరుసుకుని వింటుండిపోయాడు మునస్వామి. అంత స్పష్టంగా, వివరంగా చెప్పాక మరింకేం వివరాలు అడగాలనిపించలేదు. అతడికా సమయంలో ఎన్నెన్నో అనుమానాలు కలిగాయి. అన్నీ మనసులోనే దాచుకున్నాడు.

వర్షాల్లేక పంటలు పండక కరువు ధాటికి అల్లల్లాడుతున్న రైతులు వడ్డీమాఫీకి ఆశపడి సొత్తుల్ని తాకట్టుపెట్టి మరీ అప్పుల్ని తీర్చే ప్రయత్నంలో మరో రకంగా అప్పులపాలు కావటం ఎంత దారుణం అనిపించింది.

''బ్యాంకోళ్లు మాత్రం ఇంకేం చేస్తారు మామా. బ్యాంకులు కూడా నష్టాల్లోనే ఉండాయి. రైతులు ఈ కరువు కాలంలో అప్పులు కట్టలేరని బ్యాంకోళ్లకి బాగా తెలుసు. అయినా బాకీలు వసూలు చేసుకోవల్లంటే ఇంత కంటే మరో మార్గం లేదుకదా''. అన్నాడు అదోరకంగా నవ్వుతూ శీనయ్య.

''బాదలన్నీ పడేబదులు గొమ్మునా ఆ శివన్న కాడికిపొయ్యి అప్పు తెచ్చుకునేది మానం అనిపిస్తాండాదిన్నా'' అన్నాడు శంకరయ్య.

ఆ మాటలతో శీనయ్యకు ఎక్కడలేని హుషారొచ్చేసింది. ''అదే మంచిది మామా అసలు మన మునసామన్నను కూడా శివన్న కాడికే రమ్మంటా వుండా. ఏం నా వస్తాండావా'' అడిగాడు శీనయ్య నవ్వుతూ.

''లేదులేప్పా. బ్యాంకులో ఒకసారి మాట్లాడినంక శివన్న కాడికి వస్తాలే'' అన్నాడు లేచి నిలబడుతూ మునస్వామి. ''సరేన్నా మేం పోయ్యేస్తాం'' అంటూ లేచి ముందుకు కదిలాడు శీనయ్య. కసాయివాడి వెంట వెళ్లే గొర్రెపిల్లలా అతడ్ని అనుసరించాడు శంకరయ్య.

కైఫ్‌కి సల్మాన్ సిఫార్సు

సల్మాన్ ఖాన్‌కి ఐశ్వర్యారాయ్‌తో పూర్తి స్థాయి తెగతెంపులు జరిగిన తరువాత ఇప్పుడు కత్రినాకైఫ్‌తో ఎఫైర్ మొదలైంది. కైపెక్కించే ఈ సుందరాంగి తెలుగులో మల్లీశ్వరిగా నటించింది. అందమే తప్ప మొహంలో ఎలాంటి భావాలూ పలకవని మన తెలుగు నిర్మాతలకు అర్థమైంది. ఆ తరువాత కత్రినా జోలికి పోలేదు. హిందీలో కూడా కత్రినా ట్రై చేసిందికాని క్లిక్ కాలేదు. ఇప్పుడు సల్మాన్‌ఖాన్ కనిపించిన వారందరికీ కైఫ్‌ని రెకమెండ్ చేస్తున్నాడు. సల్మాన్ సినిమాలు చూడ్డానికే జనం విసుకుంటున్నారు. ఇక అతని సిఫార్సులు ఫలిస్తాయా?

అమీర్‌భాయ్ దగ్గర నిలబడి శీనయ్య జేబులు తడుముకుంటూ వుంటే అతడ్ని వారించి టీ డబ్బులు శంకరయ్యే చెల్లించాడు.

శీనయ్య వెంట మంత్రించిన వాడిలా నడుస్తున్న

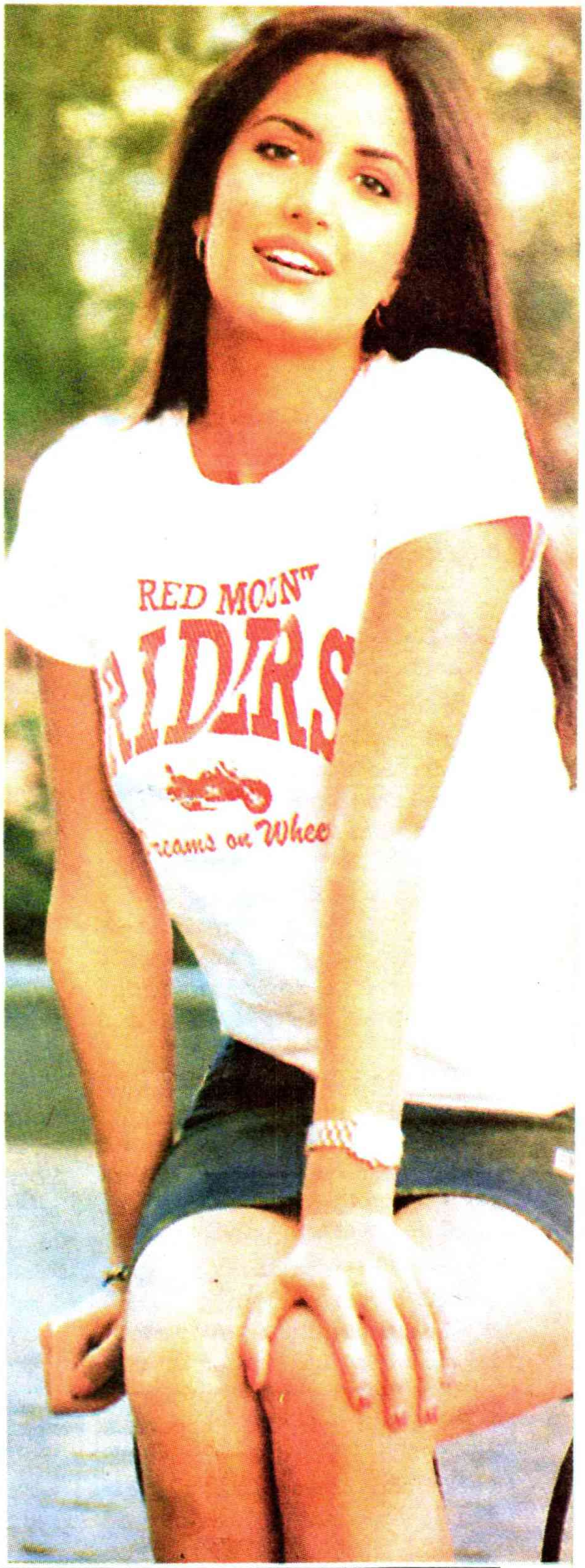

శంకరయ్య వైపే చూస్తూ . మీర్‌భాయ్ కిసుక్కున నవ్వాడు.

"మొత్తంపైన పలాతన్ మనిషినా శీనయ్య. కష్టపడకుండా ఊర్లో జనం పైన పడే బతికే యాలనుకుంటాడు" అన్నాడు అమీర్ భాయ్.

అతడి మాటలతో ఏకీభవిస్తున్నట్లు తలాడించి హోటల్లోంచి బయటకొచ్చి రోడ్డుదాటి బ్యాంకు ఆవరణలోకి అడుగుపెట్టాడు మునస్వామి.

రంగు రంగుల కాగితాలతో అలంకరించిన బ్యాంకు ఏదో మాయలోకంలా భ్రమింపచేస్తుంటే ఆ రద్దీని చూస్తూ తడబడే అడుగులతో బ్యాంకులో పలికి అడుగుపెట్టాడు.

* * *

"ఇంత బతుకూ బతికి తపోవనం మునస్వామి బోరు ఏసుకోలేక, నేల బీడు పెట్టుకున్యాడంటే అది వినేదానికి యింక మనం ఈడ ఉండేపనిలే(" అన్నాడు మునస్వామి.

"ఏం బోర్లో ఏమో. ఎన్నని వేస్తారు? ఇప్పటికి నాలుగు సార్లు బోర్లు ఏసినారు కదా. యాడే కానీ నీళ్లు కనపడినాయా? ఊరికే ఆశకు పోతే ఏమవుతాది? దేనికైనా టైం కలిసి రావల్ల" బియ్యం చెరుగుతూ అంది మంగమ్మ.

"ఏందిమే అట్లంటావు. బోరు ఏసుకోకపోతే, నీళ్లే లేకపోతే ఇంక మనం పండించేదేం వుంది?" అడిగాడు మునస్వామి.

గొంతు సవరించుకుంది మంగమ్మ.

"నా కళ్లతో చూస్తానే వుండా కదా. నువ్వేం పండించేది. పంట పంటకి ఎంత మిగల్తా వుండాదో, ఎంత అప్పవతా వుండాదో నాకు తెలిసిందేకదా" వ్యంగ్యంగా అంటున్న మంగమ్మ వైపు కోపంగా చూసాడు మునస్వామి.

"టమోటాలు పాయ. రేషం కడ్డీలు, పట్టుపురుగులు పాయ. ఆఖరికి చెనిగిచెట్లు కూడా పశువులు మేతక్కూడా పనికి రాకుండా ఎర్రగా మాడిపాయ. మేతక్కరువొచ్చి గొడ్డూ గోదా అమ్ముకున్యాక ఇంక బోరేసుకుని మళ్లీ ఏం అదృష్టముందని సూడల్ల" మంగమ్మ మాటల్ని ఇక వినలేకపోయాడు మునస్వామి.

"ఇంతకీ బ్యాంకోల్లు ఏమన్యారు" ఉన్నట్లుండి అడిగింది మంగమ్మ.

"బోరు కోసం అయితే లోను ఈరంట. ఇంకేదైనా క్రాప్‌లోన్ అయితే ఇస్తారంట. అదికూడా ఇప్పుడప్పుడే తెగేటట్లు లేదు. ఆ శీనయ్యొకడు. బ్యాంకు చుట్టూ ఎందుకు తిరగతాండావంటాడు. మళ్లింకా శివన్న కాడికే అప్పుకోసం రమ్మంటా వుండాడు" అన్నాడు మునస్వామి.

అనేసి భార్యవైపు చూశాడు. అతడు ఆశించిన విధంగా ఆమెవైపు నుండి ఎలాంటి సమాధానం రాకపోయే సరికి నిట్టూర్చి బీడి వెలిగించుకున్నాడు.

కాస్సేపటి తర్వాత గొంతు సవరించుకుని అన్నాడు "ఏమ్మే.. అయ్యిందేదో అయిపోయింది. బ్యాంకులుండేది మనలాంటోళ్ల కోసం కాదని తెల్సిపాయ. ఆ శివన్న కాడికి పోతే జలగలాగా వడ్డీ కోసం రక్తం పీల్చేస్తాడు" అని కాస్సేపాగి కొనసాగించాడు మునస్వామి.

ఒక పొలిటీషియన్‌కి దేవుడు కనిపించాడు. వెంటనే సాష్టాంగనమస్కారం చేసి వినమ్రంగా నిలబడి "ప్రభూ మన దేశంలో నిరుద్యోగం ఎప్పటికి తీరుతుంది?" అని అడిగాడు.

"వందేళ్లలో" చెప్పాడు దేవుడు పక్కాగా

"అయితే నా జీవితకాలంలో చూడలేనన్నమాట" వాపోయాడు పొలిటీషియన్.

ఏదో గుర్తొచ్చినట్టుగా కళ్లు మిటకరించి "ఈ రాజకీయాలు ఎన్నేళ్లలో బాగుపడతాయి" అని అడిగాడు పొలిటీషియన్.

"అది నా జీవితకాలంలో నేను చూడలేను" అని అంతర్థానమయ్యాడు దేవుడు.

"పోనీ ఏదైనా బంగారం వుంటే చూడుమే. కుదవ పెట్టి అయినా దుడ్డు తీసుకుందాం. అయిన కాడికి మనకి వడ్డీ అన్నా తగ్గతాది కదా"

ఆ మాటతో మంగమ్మ మొహం జేవురించింది.

"పాడు సేద్యం రాచ్చేసి మాదిరి నా బంగారాన్నంతా మింగేసింది. ఈ సేద్యమూ వద్దూ పాడూ వద్దు. టౌన్లోకి పొయ్యి టీ అంగడి పెట్టుకున్యా జరిగిపోతుంది. టిఫినంగడి పెట్టుకున్యా జరిగిపోతుంది అనంటే ఇంటే కదా. సొత్తుల్ని మింగేసిండేది సాలకుండా రాబోయే కాలానికి ఈ సేద్యం మనుషుల్ని కూడా మింగేసేటట్లుండాది. అయినా కుదవ పెట్టేదానికి ఇంకా నాకాడ ఏం మిగిలిండాది తిరిపెం బతుకు తప్ప. ఛూ... ఇదీ ఒక బతుకేనా" కోపంతో వణికిపోతూ అంది మంగమ్మ.

ఇద్దరి మధ్యా హఠాత్తుగా ఏర్పడిన నిశ్శబ్దాన్ని చెదరగొడుతూ లోపల గదిలోంచి చందుగాడు బిగ్గరగా పాఠం చదవసాగాడు.

"గ్రామీణాభివృద్ధికి, గ్రామీణ పరపతికి బ్యాంకులే మూలం. రైతు దేశానికి వెన్నెముక.. భారతదేశంలో ప్రజల జీవనాధారం వ్యవసాయం"

పాఠం వింటూనే పూనకం వచ్చిన వాడిలా కదిలాడు మునస్వామి.

పుస్తకంలో తలదూర్చి బిగ్గరగా చదువుతున్న కొడుకు చేతుల్లోంచి పుస్తకాన్ని లాగి అవతల పారేశాడు.

"ఎదవ నాకొడకా ఏందిరా తప్పుడు కూతలు కూస్తాండావు. ఇదీ సదువేనా.. ఛూ.." కొడుకుపైన ఉమ్మేశాడు.

చందూ గాడు భయపడిపోయాడు. కళ్ల వెంట నీళ్లు కారిపోతున్నాయి.

ఎప్పుడో పోయిన కరెంటు వచ్చినట్లుంది. రేడియోలో వార్తలు వస్తున్నాయి.

"ప్రభుత్వం భూమి, నీరు, చెట్లు చట్టాన్ని అమలు చేస్తోంది. కొత్తగా బోర్ల తవ్వకంపైన నిషేధం విధిస్తోంది. భూగర్భ జలాలు అధిక బోర్ల కారణంగా అదృశ్యమైపోతున్న కారణంగా బోర్లపై నిషేధం విధించటమైంది"

వార్తలు వింటూ శిలా ప్రతిమలా నిలుచుండిపోయాడు మునస్వామి.

నీటి ఆదరవు లేకపోతే పొలం బంతాటకు తప్ప మరింక దేనికీ పనికిరాని విషయం మనసులో మెదిలింది.

రైతుకు జీవనాధారం వ్యవసాయం. వ్యవసాయానికి మూలాధారం నీరు. నీటికి ఆధారం బోరు. రైతు పంచప్రాణాలకు సమస్త ఆశలకు మూలం బోరు.

బోర్లు ఫెయిలైన చోట అప్పుల బాధల్ని భవిష్యత్ భయాల్ని తట్టుకోలేక ఆత్మహత్యలు చేసుకున్న రైతుల ముఖాలు గుర్తొచ్చాయి మునస్వామికి.

కొత్తగా బోర్లు వెయ్యరాదంటే పొలాలకు నీళ్లు ఎక్కడ్నుంచి వస్తాయో చెప్పితీరాలని, నిలదీయాలని అనిపించింది అతడికి. ఇప్పటికి ఉండే బోర్ల నుండీ వచ్చే నీటిని ఊర్లో రైతులందరికీ సమంగా పంపిణీ చెయ్యటం సాధ్యమైన పనిగా అతడికి అనిపించలేదు.

మరింకే పరిష్కారమూ అతడికి తోచలేదు. ప్రభుత్వం ఇప్పుడు నిషేధం విధించింది బోర్లపైన కాదు, రైతుల పైనా, వ్యవసాయం పైనా అని అనిపించింది.

అదృశ్యమైపోతున్నది భూగర్భ జలాలు కాక వ్యవసాయమే అని అనిపించింది.

సాగునీరు లేకపోతే ఏం పండించాలో ఎట్లా బతకాలో అతడికి అర్థం కాలేదు. అంతా అయోమయంగా అనిపించింది. భవిష్యత్‌ను తలుచుకునేసరికి ఒళ్లంతా క్షణంలో చెమటలు పట్టేసింది. గొంతు తడారిపోయింది. అప్పులు గుర్తొచ్చాయి. అన్ని చోట్లా అప్పులే. పైగా వడ్డీలు. తల విదిలించి కొడుకువైపు భయం భయంగా చూస్తూ..

"బిద్రం నాయినా..." అనబోయాడు. కానీ మాటలు గొంతుదాటి రాలేకపోయాయి.

కాళ్లూ, చేతులు, నోరు వంకర్లు పోతున్నట్లు అనిపించింది.

సమస్త ప్రపంచం అతడి కళ్లముందు నుంచి అదృశ్యమైపోతుంటే, మునస్వామి దబ్బున కిందపడిపోయాడు.

★